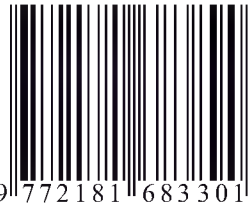

ISSN 2181-6833

9 772181 683301

PEDAGOGIK MAHORAT

1
2021

ISSN 2181-6883

PEDAGOGIK MAHORAT

Ilmiy-nazariy va metodik jurnal

1-son (2021-yil, fevral)

Jurnal 2001-yildan chiqa boshlagan

Buxoro – 2021

MUNDARIJA

PEDAGOGIKA VA PSIXOLOGIYA.....	7
Шахло ДАВРОНОВА. Олий таълим сифатини таъминлашда электрон ресурслардан фойдаланишнинг методик модели	7
Гулбахар Абылова. Применение педагогического колеса каррингтона в педагогической деятельности	14
Шахло НУРУЛЛАЕВА. Педагогик маҳорат ва компетентлик: мазмуни, шакллантириш методикаси, ривожлантириш йўллари	19
Жеткербай ОТЕПБЕРГЕНОВ. Талабаларнинг мураккаб ўқув материалларини ўзлаштиришда чизматасвирий моделлардан фойдаланиш маҳорати	23
Мурод ЭГАМНАЗАРОВ. Коммуникатив қобилият-ўқитувчи педагогик маҳоратининг таркибий қисми сифатида	27
Алишер ИБРАГИМОВ. Ўқувчиларда соғлом турмуш тарзини шакллантиришнинг методик асослари	30
Мухайя ДЖУМАНИЯЗОВА. Талаба ёшларнинг диний дунёқараши ва мулоқотдаги йўналганлиги ўртасидаги ўзаро муносабатларнинг психологик хусусиятлари	34
Ойбек ОРТИҚОВ. Бо‘лажак о‘қитувчиларда мафкурaviy immunitetni rivojlantirish jarayonlarini takomillashtirishda umuminsoniy tarbiyaning o‘mi	38
Shaxlo XALILOVA. Jahon pedagogikasida zamonaviy pedagogik muloqot va milliy pedagogik muloqot uslublariga transformatsiyasi	43
Dildora TOSHEVA. Boshlang‘ich sinf o‘quvchilarini ekologik tarbiyalashda xalq og‘zaki ijodining o‘mi va pedagogik ahamiyati	49
Наргиз ДЖУМАЕВА. Шахсни миллий кадриятлар асосида тарбиялаш масалалари	54
Jahongir SHODIEV. Socio-political life and the development of science in the period of Umar Khayam	57
Muattar ABDULLAXO‘JAYEVA. Malaka oshirish tizimida maktab o‘qituvchilarining axborot kommunikatsiya texnologiyalari bo‘yicha kompetentligini rivojlantirish	61
Гулноз ТОШОВА. Баркамол шахсни тарбиялашда дидактик лойиҳанинг ўрни	64
Бахтиёр АДIZOV, Анвар НУСРАТОВ. Абдуллахон II даврида Бухоро хонлигида ижтимоий-маданий ҳаёт ва педагогик фикр ривожини	67
Madamin ASLONOV. “Vuxoto maorif uyi”ning ma’naviy-madaniyatini rivojlanishidagi o‘mi	71
Розанна АБДУЛЛАЕВА. Принципы обучения русской медицинской терминологии посредством сетевых технологий	74
Ширинбой ОЛИМОВ. Алишер Навоийнинг педагогик мероси ва уни ўрганиш йўналишлари	80
Зайниддин БОЗОРОВ. Фуқаролик маданиятини ривожлантиришда таълим интеграциясининг аҳамияти	84
Бахшулло УМАРОВ. Ижтимоий фанларни ўқитиш жараёнида талабаларда ватан тараққиёти ғоясини шакллантириш	91
Малика УМЕДЖАНОВА. Талабаларни миллий кадриятлар асосида оилавий ҳаётга тайёрлаш педагогик муаммо сифатида	95
Шокир ДОНИЁРОВ. Ўқувчилар жамоаси билан ишлашда бошқарув услубларидан фойдаланиш имкониятлари	99
Жаҳонгир РАМАЗОНОВ. Ўзини-ўзи идора қилиш ижтимоий-психологик феномен сифатида	103
МАКТАВГАСНА VA BOSHLANG‘ICH TA‘LIM.....	107
Алижон ҲАМРОЕВ. Бошланғич синф она тили таълимида ўқувчиларнинг ижодий фаолиятини лойиҳалаштириш методик муаммо сифатида	107
Maftuna NAMROYEVA, Mohinur QUVONDIQOVA. Boshlang‘ich ta‘limda innovatsion yondashuv	114
Юлдуз ПЎЛОТОВА. Компетенциявий ёндашув асосида ўқиш дарсларини ташкил этиш методикаси	117
Шахноза НИГМАТУЛЛАЕВА, Болта ХОДЖАЕВ. Воспитание навыков и привычек гражданской культуры у детей дошкольного возраста	129
O‘g‘iljon OLLOQOVA. Ona tili ta‘limida intensiv ta‘lim texnologiyalarini qo‘llashning nazariy metodologik asoslari	134
FILOLOGIYA VA TILLARNI O‘RGANISH	138
Нигина ҲОЖИЕВА. Анор лексемасига доир баъзи мулоҳазалар	138
Озода ЯДГАРОВА. Бўлажак инглиз тили ўқитувчиларини тайёрлаш жараёнида педагогик ва психологик билимлар интеграциясининг аҳамияти	141

Бахтиёр АДIZOVБухоро давлат университети профессори,
педагогика фанлари доктори**Анвар НУСРАТОВ**Бухоро давлат университети
таълим докторанти**АБДУЛЛАХОН II ДАВРИДА БУХОРО ХОНЛИГИДА ИЖТИМОИЙ-МАДАНИЙ
ҲАЁТ ВА ПЕДАГОГИК ФИКР РИВОЖИ**

Ушбу мақолада XVI аср Бухоро хонлигида ижтимоий-сиёсий ҳаёт ва педагогик тафаккур тараққиёти ривожда алаҳида ўрин тутган шайбоний ҳукмдорлардан бири Абдуллахон II томонидан илм-фан, санъат, маданият, таълим ва бошқа соҳаларда кўрсатган хизматлари хусусида бир қанча тарихий маълумотлар келтириб ўтилган. Шунингдек, уша даврда маълум ва машҳур бўлган қатор олим, шоир, рассом, наққош, мударрислар ва бошқа илм фан намояндлари, уларнинг қилган ишлари ва ёзган асарлари, унда ёритилган уша давр муҳити тўғрисидаги қимматли маълумотлар келтириб ўтилган.

Калит сўзлар: Абдуллонома, Мовароуннаҳр, мадраса, мударрис, тафаккур, Бухоро хонлиги, маданият, салоҳият, дунёқараш.

В данной статье приводятся исторические сведения о заслугах Абдуллахана II, одного из шейбанийских правителей, сыгравшего важную роль в развитии общественно-политической жизни и педагогической мысли в Бухарском ханстве XVI века: в области науки, искусства, культуры, образования и других сферах. Он также перечисляет ряд известных в то время ученых, поэтов, художников: Накибанди, муджтахидов и других деятелей науки; их работы и сочинения, а также ценные сведения о том времени.

Ключевые слова: Абдуллахан II, Мавераннахр, медресе, мударрис, тафаккур, Бухарское ханство, культура, потенциал, мировоззрение.

In this article, a number of historical information about the services rendered in science, art, culture, education and other fields have been mentioned by Abdullakhan II, one of the sheybani rulers who took place in Alahi in the development of social-political life and pedagogical thought in the Khanate of Bukhara in the XVI century. Also, a number of scientists, poets, artists, illustrators, scientists and other figures of science, their works and works written by in that period were known and popular, valuable information about the environment of that period was mentioned in it.

Key words: Abdullanoma, Movarounnahr, madrasa, Mudarris, contemplation, Bukhara Khanate, culture, potential, worldview.

“Буюк аждодларимизнинг бетакрор ва ноёб илмий-маънавий мероси биз учун доимий ҳаракатдаги ҳаётий дастурга айланиши керак. Бу ўлмас мерос ҳамшиша ёдимизда бўлиб, бизга доимо куч-қувват ва илҳом бағишлаши лозим. Авваламбор, миллий таълим тизимини ана шундай руҳ билан сугоришимиз керак”.

Ш.Мирзиев

Кириш. XVI аср Бухоро хонлигидаги ижтимоий-маданий ҳаёт ва унинг таълим тизими ҳамда педагогик фикрлар ривожда улкан хизматлари билан таъсир кўрсатган шайбоний ҳукмдорлардан бири Абдулла ибн Искандархон ибн Жонибек султон ибн Хожа Муҳаммад ибн Абулхайрхон (1534; (Абдуллахон II) алоҳида ўринга эга. Абдуллахон II ёшлигидан теран ақл-идрок соҳиби, илми, жасур ва шижоатли киши бўлганлиги боис кўплаб ўзбек қабилалари орасида ўзига хос ҳурмат-эътибор қозона олган. У барча қабилаларни ягона байроқ остида бирлаштириб, Мовароуннаҳрни қайта асл ҳолидаги йирик империяга айлантира олди. У энг обрўли ўнта ўзбек қабиласи - ширин, кўшчи, ўтарчи, кенагас, юз, жалойир, можор, қипчок, минг, баҳрин, жўйбор шайхлари ҳамда мусулмон руҳонийларининг бошқа эътиборли ва қудратли вакилларининг ҳимояси ва қўллаб-қувватлашига сазовор бўлади.

Асосий қисм. Абдуллахон II га бағишланган Ҳофиз Таниш Бухорийнинг “Абдуллонома” номли асарида мамлакатда нотинчлик феодал урушлар натижасида оддий халқ аҳволининг оғирлиги, ҳамма ёқда илмсиз, зўравон амир ва бекларнинг кўпайиб кетганлигидан нотинч бир жамият пайдо бўлиб, халқ ҳаётида хотиржамликнинг йўқолганлигини, унинг натижасида ожизлик ва муҳтожликка дучор бўлган инсонлар тақдирида охири ўзгаришлар даври бошлангани, Абдуллахоннинг тахт тепасига келган онларидаёқ бундай тартибсизлик ва адолатсизликка тўла барҳам бериб, бутун мамлакатда тинчлик ўрнатганлиги баён қилинади. Шунингдек, хоннинг халқ дарди ва ташвишларини билиб тезкор ислохотлар ўтказганини, қисқа муддатда мамлакатда ижтимоий-иқтисодий ва маданий ҳаёт тубдан яхшиланганлигини келтиради. Халқ эса буни адолат ҳимоячиси, халқпарвар ҳукмдорнинг келишини истаб қилган дуоларининг ижобати деб қабул қилганлигини келтириб ўтади. Абдуллохон II бутун мамлакатда истиқомат қилувчи кўплаб, халқларни ягона мақсад йўлида бирлашиб, тинч ва осуда ҳаёт кечиришларини истади. Бу йўлда жонбозлик кўрсатган бир қатор маърифатли кишилар ҳамда илм-фан намоёндаларининг фикрлари билан яқиндан қизиқиб, уларни ўзининг ҳукмдорлик дастури ва амалига айлантиради. Мисол учун “Абдуллонома” асарида, Абдуллохон II нинг жангавор юришларидан бирида “Шобирғон” вилоятини куч билан босиб олиш учун жазм қилиб, урушни нима сабаб тўхтатганлигига муаллиф урғу беради. Унга шу вилоят султони Динмуҳаммад султон ўзи қилган гуноҳларининг кечиримини сўраш учун Кубравия тариқатининг йўлбошчилари Муҳаммад Амин Зоҳид ҳамда Хожа Муҳаммад Хабушонийларни элчи сифатида юборади. Улар Абдуллохон II қабулида бўлиб, Динмуҳаммад султоннинг инсофга келиб қолганлиги, бундан кейин раийят хизматида бўлиб, нафс ҳавоси гирдобидан қутилишга азм қилганлигини билдирганлигидан сўнг, хон маърифат аҳли узрларини қабул қилиб, шундай дейди:

“Бизнинг бу вилоятга келишимизга сабаб фақат огоҳлантириш, мамлакатни (олиш) қасдида эмас. Ҳаммага аниқ ва муқаррарки, қачон жиноятчи ва гуноҳ аҳиллари узр қўлларини тавба этагига суртсалар уларнинг тавбаларини қабул қилиш ва қилмишларини кечириш бизнинг ёқимли одатимиздир” [2] - деб жавоб беради. Ҳатто тарбияланган султонни тақдирлаб элчилар билан совғасаломлар юборади. Бундан кўриниб турибдики, Абдуллохон II инсонпарварликка тўла риоя қилган. Доим қилган тадбирлари ва қарорларида адолатли, инсофли ва кечиримли бўлишдек муҳим инсоний хусусиятларга амал қилади. Ўрни келганда, ҳатто, душманга ҳам илтифот кўрсатиш орқали бирдамликда яшаш ғоясини илгари суради. Бир сўз билан айтганда, Абдуллохон II XVI аср Бухоро хонлиги маъданий ҳаёти равнақи учун улкан ислохотлар қила олган ҳукмдор сифатида тарихда ном қолдирди. Шундай қилиб, XVI асрга келиб айрим шайбоний ҳукмдорларнинг ўзлари қатор илм соҳаларини мукамал ўзлаштириб, илмий-адабий муҳит тарафдори бўлишган. Бу эса ўз-ўзидан ўша давр илм-фаннинг кўплаб йўналишлари ривож топишида ўзига хос туртки бўлган. Чунончи, Шайбонийхон, Убайдуллахон, Рустам Султон, Абдулазизхон ҳамда Жаҳонгир Султонлар турли адабий таҳаллусда ўзбек ва форс тилларида гўзал шеърлар битиб, кўплаб девонлар тузишга муваффақ бўлишганлиги боис, бу ҳукмдорлар тарихда шоир сифатида ном қолдирди. Абдулатифхон ҳамда Абдуллахон I лар астраномия, мусиқашунослик илми ва созандалик билан шуғулланишган бўлса, Абдуллахон II Қуръони Каримни тавсир қилишда ва ҳадису шарифларни талқин ва таҳлил қилишда ўз замонасининг дунёвий ва диний илмлар билан шуғулланувчи олимлар таҳсинига сазовор бўлишган. Уларнинг деярли барчалари исломнинг сунний мазҳабида бўлиб, Нақшбандия таълимотига бутун умр амал қилганлиги кўплаб тарихий манбаларда келтириб ўтилади. Абдуллахон II ҳукмронлик йилларида мамлакат ҳудуди аввалгидан ҳам йириклашиб, у Амир Темур давридаги Мавороннаҳр империясини эслатади. Энг аввало, унинг ҳукмронлик фаолияти мамлакат сиёсий ҳаётида фаол ташқи сиёсат билан намоён бўлади. Бу даврда Бухоро хонлиги, Россия Туркия, Хитой, Ҳиндистон, Эрон, ва бошқа феодал давлатлар билан кенг иқтисодий, савдо ҳамда дипломатик алоқаларни олиб борган.

Мисол учун Абдуллахон II элчилари 1583 йил Москвадан ўқ-дори, ов қушлари, мато олиб келганлар. Бундай элчилик 1589, 1595 йиллар ҳам қайтарилган. Абдуллахон II нинг мамлакат ички сиёсатидаги давлат бошқарув тизимини мустаҳкамлаш, айниқса, пул ислохоти ўтказиш йўлидаги фаолияти натижалари кейинги даврларда ҳам сақланиб қолган. У кўплаб турли иншоотлар қурдирган. Ҳозиргача халқ орасида у ёки бу иншоот қурилиши Амир Темур ёки Абдуллахон II га нисбат берилади. Абдуллахон II даврида Бухоро яқинидаги Сумитон (Жўйбор) мавзесида Жўйбор хожаларидан Абу Бакр Саъд (970/971 й. вафот этган) мозори атрофига мадраса, масжид, хонақоҳ ва чорбоғ (1558-1566), Бухорода мадраса (Абдуллахон мадрасаси), ҳаммом, Говкашон, Фатхулла қушбеги, Миракан, Хожа Муҳаммад Порсо, янги Чорсу (1569-1570), тим (Абдуллахон тими), Кармана яқинида Зарафшон дарёси устига кўприк (1582) ва бошқа бир қатор иншоотлар қурилди. Бундай иншоотлар ва карвонсаройлар Самарқанд, Тошкент, Балх ва бошқа шаҳарларда ҳам қурилган

(мисол учун, Абдуллахон II нинг нуфузли амири Кулбобо Кўкалдош шарафига Тошкентда қурилган Кўкалдош мадрасаси ва бошқа). Карвон йўлларида сардобалар, работлар, каналлар, сув омборлари (Абдуллахон банди), кўприклар (масалан, Сурхондарёда халқ орасида Искандар кўприги номи билан машҳур бўлган Гишткўприк ва бошқалар), чорбоғлар бунёд этилган [6]. Унинг даврида бутун хонлик миқёсида жадал шахарсозлик, қурилиш ва бунёдкорлик ишлари олиб борилди. Абдуллахон II томонидан ташкил этилган кутубхона ўз даврининг энг йирик китоб хазиналаридан бири ҳисобланган. Ҳасанхожа Нисорийнинг “Музаққири аҳбоб” номли тазкирасида Эрондан келган усталарнинг кутубхонадаги фаолияти тўғрисида тўхталиб ўтади. Муаллифнинг айтишича кутубхонада 3 нафар китобдор раҳбарлик қилган. Булар Мир Ҳусайн ал-Ҳусайний ан-Насафий, Мавлоно Абдуллох ал-Мунший ва Султон Мироқ ал-Мунший бўлиб, уларнинг қўл остида 3 сураткаш ва 9 уста ишлаганлиги, кутубхонада хатотлик иши ҳам олиб борилган ва сураткашлар томонидан китобларга зарҳал билан безак берилиб, турли миниатюралар тасвирланган. Абдуллахон II даврида Бухоро хонлиги мамлакатнинг илм-фан марказлари бўлмиш Бухоро ва Самарқанд мактаб ва мадрасаларида, Қуръони Карим, фикҳ, тасаввуф, ҳафтияк, ислом тарихи, ҳандаса, фалакиёт, риёзиёт, илоҳиёт, араб граматиқаси, шунингдек, бошқа бир қатор диний ва дунёвий фанлар чуқур ўргатилган. Ҳофиз Таниш Бухорий ўзининг “Абдуллонома” асарида қуйдагича ёзади:

(Абдуллахон II мадрасасида) “Унинг мадрасасида машҳур олим ва фозиллардан бири муаллимлик маснадида ўлтириб, зарурий диний илмларни ўқитарди ҳамда (мадрасага берилган) вақфлардан тўла ҳиссадор эди. У жойда ўқувчилар ҳам яхши маош билан таъминланиб, ҳамини хотиржамлик билан мутолаа қилишга киришардилар” [2]. Бу ерда дарс берган мударрислар шунчаки дарс берувчи кишилар эмас, балки улар шоир, нотик, тарихнавис ва кўплаб соҳалар билимдони ҳам бўлишган. Мисол учун Ҳасанхожа Нисорийнинг “Музаққири Аҳбоб” (“Дўстлар ёдномаси”) асарида (Абдуллахон II га бағишлайди) Самарқанд ва Бухорода яшаб ижод қилган 250 дан ортиқ замонасининг машҳур ижодкорлари ҳақида қимматли ва ноёб маълумотларни келтириб, уларнинг ичида маҳоратли мударрислардан Камолиддин Иброҳим Ширвонийни фозиллар йўлбошчиси сифатида тарифлаб, бир қанча вақт Бухоро мадрасаларида мударрислик қилиб Самарқанддаги машҳур олим ва фозиллар ҳурматиға сазовор бўлганлиги, у дарс берган шогирдларининг барчаси мавлонолик мақомига эришганлигини баён қилади. Бундан ташқари Мавлоно Ширвоний сўз санъати ва ижодий фаолиятда тенгсиз ва машҳур бўлганлиги келтирилади. Бу даврга келиб шоир, адиб ва илоҳиётчилардан Нисорий, Мутрибий, Муҳаммад Дарвиш охунд, Мушфиқий, Низом, Зоминий, мулла Амир, Муҳаммад Алти Зоҳид, қози Поёнда табиблардан Ҳофиз Камол Турбатий, Мавлони Абул Ҳаким, Мир табиблар ва бошқалар турли илмий соҳаларда баракали ижод қилишган. Абдуллахон II давлат бошқарувида, илм-фан, ҳарбий стратегия ҳамда бунёдкорлик соҳаларида теурий ҳукмдорлар, хусусан, соҳибқирон Амир Темур фаолияти уни доим илҳомлантирганлиги қатор тадқиқодларда маълум бўлади.

Муҳокамалар ва натижалар. XVI аср Бухоро хонлиги маданиятининг асосчиларидан бири Абдуллахон II мамлакат бўйлаб қилган сафарларидан бирида, Қорағанда вилояти ғарбидаги, (Ҳозирги Қозоғистон) улуғ тоғга етиб боргач, тоғ тепасида қурилган минорадаги битикка ёзилган куйидаги сўзларга кўзи тушади: “Тарих етти юз тўқсон учунчи кўй йили, ёзнинг ора оий Туроннинг султони Темурбек икки юз минг шерик била Тўхтамишхон юртига интиқом учун юрди. Бу ерга етиб белги бўлсин деб бу минорани қурдирди. Тангри нусрат бергай иншооллох. Тангри эл кишиға раҳмат қилгай. Бизни дуо билан ёд қилгай”. Мазкур битиклар Амир Темурнинг Тўхтамишхонга қарши юриши чоғида тоғ устида қурдирган минорасида харсанг тошга ўйдириб ёздирган хотира сўзлари эди. Абдуллохон II шу ернинг ўзида Буюк соҳибқирон ҳақиға дуолар ўқиттириб, ундан илҳомланади ва ўзи ҳам Қарши томонга ўхшаш минора қурдириб, “Кимки бу манзилға қадам қўйса, хайрли дуо ила бизни ёд айласин” [5] сўзларини ўйдириб ёздиради. Кўплаб тарихий маълумотларға кўра Амир Темур томонидан қурилиши бошланган, аммо битмай қолган бир қанча бинолар, мақбаралар, масжид ва мадрасалар, хонақоҳ ва маиший иншоотлар, айнан, Абдуллохон II томонидан тиклаб, таъмирланган. Жумладан, тасаввуф пирларидан Аҳмад Яссавий мақбарисининг қурилиши соҳибқирон Амир Темур даврида бошланиб, уни ниҳоясига етқизиш Абдуллохон II га насиб қилган. Шунга ўхшаш тарихий мисолларни яна кўплаб келтириш мумкин. Бошқа шайбонийлардан фарқли ўлароқ, Абдуллохон II давриға келиб адабиёт, поезия, тасвирий санъат, хатотлик, нотиклик, тарихнавислик соҳалари жуда яхши раванқ топди.

Ҳофиз Таниш Бухорий айтишича “Ул ҳазрат (Абдуллахон) замонида (ва) шу кунларда (яъни) хижрий тўққиз юз тўқсон учинчи йилда унинг ободончилиги кундан-кунга ортмоқда. Одамлар ўз подшоларининг динида бўладилар (мақолининг) тақозосича, аркони давлатдан ҳар бири (Бухорода) ул ҳазратға (Абдуллахонга) мувофиқ (қилиб) кўп олий бинолар: масжидлар, работ ва кўприклар

хамда ховузлар бино қилдилар. Олимлар, зоҳидлар, тақводорлар ва диёнатлиларнинг маошлари учун экинзорлар ва обод жойларни вақф қилдилар. Бухоронинг қайси тарафига борманг, ҳар қандай сахро (ё) чўлда бирор мусофир тунаб қоладиган бўлса, (у) ташқарида қоладиган жой топмайсиз” [2] дея тарифлайди. XVI аср таскирачилик йўналишининг машҳур намояндаси Ҳасанхожа Нисорий Бухоро хонлиги маданий ҳаёти ҳақида шундай ёзади: “Бухоро шаҳарлар рашкини келтирувчи ва Эрам боғидан ҳам яхшироқ бир жойга йиғилган, дин улуғларининг қибласи ва ер юзи фозиллари йиғингоҳига айлангандир”.

Хулоса. Юқорида келтирилган фикр ва мулоҳазалардан келиб чиқиб, энг аввало, шайбонийлар давлатининг юксак ривожланган илмий–педагогик муҳитини янада ёрқинроқ англаш, XVI – XVII асрлар маданий тараққиёти учун муҳим роль ўйнаган шайбоний ҳукмдорларнинг ҳаёти ва ижодий фаолияти уларнинг давр маънавий ҳаёти ва педагогик фикрлар ривожига қўшган ҳиссаси салмоқли аҳамият касб этади. Зеъро, XVI – XVII асрларда илм-фан, маданият адабиёт ва санъат юксак ривожланган меъморчилик соҳаларида ҳамда дунёвий ва диний илмларнинг бирдек ривожланишида сулола вакилларининг таъсири алоҳида аҳамият касб этади. Бу эса Абдуллахон II каби тарихимиз саҳифаларида ўчмас из қолдирган маданият хомийларини алоҳида бир бутун тадқиқот тарзида ўрганиш муҳимлигини англайди.

Адабиётлар

1. Ҳасанхожа Нисорий. Музаққир ал-аҳбоб (Дўстлар ёдномаси). Форс тилидан Исмоил Бекжон тарж. -Т.: “Абдулла Қодирий”, 1993.
2. ХофизГаниш Бухорий. Абдулланом. Том-1. С. Мирзаев.тарж. -Т.: “Шарқ”, 1994.
3. Валихужаев Б. Ўзбек адабиётшунослиги тарихи. -Т., 1993.
4. Херман Вамбери. Бухоро ёхуд Мовароуннаҳр тарихи. -Т.: “Ўқитувчи”, 1993.
4. Пугаченкова Г.А., Ремпель Л.И. Выдающиеся памятники архитектуры Узбекистана. -Т., 1958.
5. Шамсутдинов Р., Каримов Ш. Ватан тарихи (XVI-XX аср бошлари) иккинчи китоб.
6. Ўзбекистон миллий энциклопедияси. 1-том. -Т.: “Ўзбекистон миллий энциклопедияси”, 2000.

-32 б.

Интернет маълумотлари:

1. [www. Histori.uz](http://www.Histori.uz).
2. [www. wostlit. narod.ru](http://www.wostlit.narod.ru)
3. www. tarih. uz.